

EXPLAINED: COOKIES

MAART 2019

1. Intro

Op 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking getreden. Wij merken dat er veel vragen zijn over wat dit precies betekent voor cookies*. Daarom schreven wij een uitgebreide handleiding, waarin de meest gestelde vragen rondom cookies aan bod komen.

1.1 Afkortingen

ACM – Autoriteit Consument en Markt.

Houdt toezicht op de cookiebepaling uit de Telecommunicatiewet.

AVG – Algemene Verordening Gegevensbescherming.

In de cookiebepaling wordt verwezen naar deze wet voor het begrip toestemming.

EDPB – European Data Protection Board.

Overkoepelend orgaan van alle Europese privacy-toezichthouders.

Tw – Telecommunicatiewet.

In deze wet staan de specifieke regels omtrent cookies.

** Wanneer in deze handleiding gesproken wordt over cookies, vallen hieronder ook 'vergelijkbare technieken'. Denk hierbij aan device fingerprinting, tracking pixels, Javascripts, Flash cookies, HTML5-local storage, web beacons en alle andere technieken waarbij gegevens worden geplaatst of uitgelezen. Deze technieken worden ingezet om een individuele gebruiker te herkennen en meer over de gebruiker te weten te komen.*

2. Hoe vraag ik toestemming voor cookies na de komst van de AVG?

2.1 Wat is toestemming?

Voor het plaatsen van cookies moet toestemming gevraagd worden. Dit is bepaald in artikel 11.7a van de Telecommunicatiewet (Tw), de veelbesproken 'cookiebepaling'.

De AVG vereist dat toestemming:

- 1) Vrij gegeven worden
Men moet werkelijk de keuze hebben om nee te zeggen, zich niet gedwongen voelen om toestemming te geven en toestemming weigeren mag geen negatieve gevolgen hebben.
- 2) Specifiek is
Het moet gericht zijn op een specifieke verwerking.
- 3) Op basis van de juiste informatie genomen
Het moet duidelijk zijn waar precies toestemming voor wordt gegeven.
- 4) Het moet ondubbelzinnig zijn
Er mag geen twijfel over bestaan dat men toestemming wilde geven. Toestemming moet daarom bestaan uit een actieve handeling of verklaring.

Wat we vaak zien misgaan, is dat er al cookies worden geplaatst voordat de bezoeker een keuze heeft gemaakt in de cookiebanner. Dit voldoet niet aan de voorwaarden voor toestemming uit de AVG.

Ook moet er een link naar het cookiestatement in de cookiebanner geplaatst worden. Zorg er dan voor dat op de pagina van het cookiestatement geen cookies geplaatst worden.

Enkele voorbeelden van compliant én handige cookiebanners vind je in de bijlagen hieronder.

2.2 Het aantonen van toestemming

Sinds de AVG is het kunnen aantonen van toestemming een wettelijke verplichting. Websitehouders mogen **volgens de EDPB** voor het aantonen van toestemming voor cookies zelf manieren bedenken die passen binnen hun

bedrijfsprocessen. Dit geeft ruimte, maar ook onduidelijkheid. Welke onderdelen moeten dan precies gelogd worden? De AVG zegt hier niets concreets over.

Wij raden aan om in ieder geval het volgende te loggen:

- Wie?
Je moet kunnen herleiden wie precies toestemming heeft gegeven, bijvoorbeeld door het registreren van het IP-adres.
- Wat?
Hoe zag de pagina er uit ten tijde van het geven van toestemming?
- Wanneer?
Door middel van een *timestamp* kun je bijhouden wanneer iemand zijn toestemming heeft gegeven.

2.3 Is impliciete toestemming nog toegestaan?

Op sommige websites wordt door het verder gebruiken van de website afgeleid dat de bezoeker cookies accepteert. In de cookiebalk staat dan meestal een tekst als "Door verder gebruik te maken van onze website gaat u ermee akkoord dat... etc." Is zulke impliciete toestemming toegestaan?

De AP stelt dat uit het nalaten van een handeling geen toestemming kan worden afgeleid.

Toestemming moet immers 'ondubbelzinnig' zijn: er mag geen twijfel over bestaan dat de bezoeker de intentie had om toestemming te geven. Het alleen verwijzen naar een cookiebeleid vindt de AP ook onvoldoende. Maar op de website van de ACM, die toezicht houdt op de cookiebepaling, staat dat het is toegestaan om gebruik te maken van zogenaamde 'impliciete toestemming', mits zeer duidelijk wordt beschreven om welke cookies en doeleinden het gaat.

Op dit moment is het dus lastig in te schatten of impliciete toestemming nog tot de opties behoort. **DDMA adviseert om ervan uit te gaan dat impliciete toestemming na de AVG niet meer geaccepteerd zal worden.**

3. Categorieën cookies

3.1 Is toestemming verplicht voor alle categorieën cookies?

Nee, sommige type cookies zijn uitgezonderd van de toestemmingsverplichting:

Functionele cookies: Cookies die technisch noodzakelijk zijn om de website goed te laten werken. Denk hierbij aan het gebruik van een cookie om de inhoud van een winkelwagentje te onthouden.

Affiliate cookies: Cookies die worden gebruikt om bij te houden welke advertentie leidt tot aankoop van een bepaald product, zodat degene die deze advertentie heeft getoond (de affiliate) daarvoor een beloning kan ontvangen van de adverteerder.

Analystische cookies: Cookies die ertoe dienen het gebruik van een bepaalde website te analyseren en in kaart te brengen, zodat de kwaliteit en/of de effectiviteit van die website kan worden verbeterd.

Bijkomende voorwaarden voor de analytische cookies uitzondering zijn:

- dat de cookies alleen voor hun doel gebruikt worden (dus bijvoorbeeld analytische cookies **niet** gebruiken om bezoekers anders te behandelen)
- geen of slechts geringe gevolgen voor de privacy van de websitebezoeker hebben.

3.2 Google Analytics

Voor het grootste deel van de Nederlandse websites zit het belang van deze uitzondering in de analytische cookies, vaak Google Analytics. Deze cookies kunnen zo worden ingesteld dat alleen gegevens worden vastgelegd/verwerkt om het gebruik van een bepaalde website te analyseren. In dat geval mogen zonder toestemming Google Analytics cookies geplaatst worden. De AP geeft een **praktische uitleg** hoe websitebeheerders de

Google Analytics omgeving privacy-vriendelijk kunnen instellen.

3.3 Marketing/tracking cookies

Marketing (tracking) cookies vallen niet in de uitzonderingscategorieën, omdat ze wél impact hebben op de privacy van websitebezoekers. Er worden namelijk op persoonsniveau gegevens vastgelegd. Ook wordt er soms gedrag gevolgd over meerdere website. Om zulke cookies te mogen plaatsen heb je altijd voorafgaande toestemming nodig.

3.4 Social Media buttons

Wil je op een website alleen een paar social media-buttons opnemen, zodat de bezoekers artikelen kunnen delen? En gebruikt u geen andere tracking cookies? Dan is er een goede technische oplossing om bezoekers voor deze cookies afzonderlijk toestemming te laten geven, namelijk de **'Shariff eenkliks' oplossing**. Hiermee stel je bezoekers in staat om zelf te bepalen of zij tracking cookies voor social media willen accepteren. De buttons (en daarmee de tracking cookies) worden pas geactiveerd op het moment dat een bezoeker actief op een dergelijke button klikt.

3.5 Wat betekenen de uitzonderingen voor de praktijk?

Voor websites die alleen gebruik maken van uitgezonderde cookies, betekent dit dat er geen cookiebanner hoeft te worden geplaatst. De ACM en AP hebben momenteel een afwijkende uitleg op hun website staan of er in dit geval nog wel geïnformeerd moet worden door middel van bijvoorbeeld een cookie-statement. **DDMA adviseert daarom voor de volledigheid om in dit geval toch te informeren.**

4. Cookiebanners

Cookiebanners zie je op dit moment in veel verschillende vormen en maten. Wat is op grond van de AVG en de Tw wel en niet toegestaan?

4.1 Is de keuzemogelijkheid tussen categorieën cookies verplicht?

Of je een keuzemogelijkheid moet aanbieden hangt af of je voor verschillende doelen cookies wil plaatsen. Toestemming moet namelijk specifiek zijn. Voor veel verschillende soorten cookies met verschillende doelen toestemming vragen met één knopje, is mogelijk niet meer specifiek genoeg. Keuzemogelijkheden zijn dan aan te bevelen (zoals bijvoorbeeld de **NPO** doet). Maar wanneer je enkel marketing cookies plaatst waarvoor je toestemming nodig hebt, zal een 'ja'/'nee' keuze voldoende zijn.

4.2 Mag je de hokjes in je cookiebanner vooraf aanvinken?

De AVG introduceert Privacy by Default als nieuwe wettelijke verplichting. Deze verplichting houdt onder andere in dat aanbieders van een product of dienst privacy-vriendelijke standaardinstellingen moeten hanteren. De cookiebanner is een voorbeeld van een situatie waarin keuzemogelijkheden worden aangeboden. Veel websites hebben een cookiebanner waarin de bezoeker zelf kan aangeven welk type cookies hij of zij wil accepteren. Standaard staat meestal iedere categorie cookies aangevinkt.

Betekent Privacy by Design dat standaard alles 'uit' zou moeten staan? Daar valt iets voor te zeggen. Het is immers lastig vol te houden dat alles 'aan' een privacy-vriendelijke standaardinstelling is. Op dit moment weet niemand zeker hoe de AVG op dit punt geïnterpreteerd moet worden. Wanneer je keuzemogelijkheden voor categorieën cookies aanbiedt, moet je er dus rekening mee houden dat de hokjes hiervan mogelijk niet aangevinkt mogen zijn.

In de bijlagen laten wij verschillende cookiebanners zien die voldoen aan de AVG-vereisten zonder dat je een groot gedeelte van de conversie verliest.

4.3 Mag een cookiewall nog?

Toestemming moet vrij gegeven worden. Wat betekent dit voor de cookiewall? Is het vrije toestemming als je de toestemming weigert en daardoor geen gebruik mag maken van de website?

Op dit moment is het zeker dat op websites van publieke organen (zoals de Rijksoverheid of de NPO) geen cookiewalls toegestaan zijn. Voor niet-publieke websites zal er per situatie beoordeeld moeten worden hoe groot het nadeel voor de betrokkene is. De EDPB stelt dat het nadeel te groot is wanneer er geen goed alternatief is zonder cookiewall. Een goed alternatief zou bijvoorbeeld een gelijksoortige website/aanbieder kunnen zijn waarnaar je kunt uitwijken. De **AP zegt** in ieder geval dat er geen sprake is van geldige toestemming als websites verplichten om tracking cookies te accepteren. Een cookiewall is dus nog mogelijk als je geen tracking cookies plaatst.

In het wetsvoorstel van de aankomende ePrivacy Verordening, die de huidige ePrivacy Richtlijn zal gaan vervangen, staat de cookiewall ook ter discussie. In de eerste versies van het voorstel voor de ePrivacy Verordening was bepaald dat het gebruik van een website niet afhankelijk gemaakt mag worden van het accepteren van cookies. Na kritiek vanuit de lidstaten lijkt dit te worden aangepast, zodat een cookiewall onder voorwaarden alsnog mogelijk kan zijn.

5. De toekomst van de cookie-wetgeving

5.1 Wat gaat er veranderen onder de ePrivacy Verordening?

De huidige Europese cookie-wetgeving ligt momenteel bij de Europese Wetgever op de tekentafel. De ePrivacy Verordening zal de huidige ePrivacy Richtlijn moeten vervangen, die geïmplementeerd is in onze Telecommunicatiewet. Met deze wetgeving in aantocht lijken er opnieuw nieuwe regels voor cookies aan te komen. Hoe deze er uit gaan zien, is nog niet helemaal duidelijk.

Doordat we in Nederland al een vrij strenge uitleg kennen van de huidige ePrivacy-Richtlijn met betrekking tot cookies, zullen de wijzigingen in de ePrivacy Verordening voor ons waarschijnlijk niet heel veel impact hebben. Het kan zijn dat er veranderingen komen met betrekking tot de cookiewall. Ook wordt er gesproken over de mogelijkheid om via browsersettings een algemene keuze te maken voor het accepteren van cookies. Maar of en hoe dit in de Verordening komt te staan, weten we nog niet.

Wil je op de hoogte blijven van de ontwikkelingen op het gebied van de ePrivacy Verordening? Hou dan onze [ePV pagina](#) in de gaten. En schrijf je in op onze maandelijkse juridische nieuwsbrief.

Bijlagen

Bijlage 1

Om u zo goed mogelijk van dienst te zijn, gebruiken wij cookies.

Ja, ik accepteer cookies

We maken onderscheid tussen noodzakelijke, relevante en externe cookies. Onze noodzakelijke cookies zorgen ervoor dat de websites goed werken en gebruiken we voor analytische doeleinden. De relevante en externe cookies helpen ons om onze websites, apps, e-mails en online advertenties voor u relevanter te maken. Daarnaast zorgen externe cookies ervoor dat u pagina's kunt delen via social media en u relevante advertenties te zien krijgt op andere websites.

Door op 'Ja, ik accepteer cookies' te drukken, geeft u aan dat u akkoord bent met het gebruik van cookies en de verzameling van informatie op de websites van [innogy Retail Nederland groep](#). Meer weten? In onze [privacyverklaring](#) (gewijzigd 23-05-2018) leest u meer over ons privacybeleid. Bij [instellingen](#) leest u meer over cookies en past u uw cookievoorkeuren aan.

Deze website maakt gebruik van noodzakelijke cookies, die nodig zijn om deze site zo goed mogelijk te laten werken. Hieronder kunt u aangeven welke cookies u wilt accepteren.

Ik kies cookies die:	noodzakelijk	relevant	extern
Nodig zijn voor de werking van de website	✓	✓	✓
Voorkomen dat gegevens vaker moeten worden ingevuld	✓	✓	✓
De website verbeteren op basis van prestaties	✓	✓	✓
De snelheid van de website monitoren	✓	✓	✓
Bezoekgedrag registreren voor analyse doeleinden	✓	✓	✓
Het mogelijk maken om mijn online gedrag te combineren met andere persoonsgegevens om relevante aanbiedingen te ontvangen		✓	✓
Het mogelijk maken om onze websites, apps en e-mails aan te passen en te personaliseren		✓	✓
Het mogelijk maken om relevante advertenties van innogy Retail Nederland groep op internet te tonen			✓
Sociale media-functies mogelijk maken			✓
	Akkoord	Akkoord	Akkoord

Deze instellingen slaan we op in een cookie. Verwijdert u uw cookies uit uw browser, dan kunnen we uw keuze niet meer herkennen en informeren we u opnieuw over het gebruik van cookies en vragen we om uw toestemming.

Your choice regarding cookies on this site
We use cookies to optimize site functionality and give you the best possible experience. [Learn more](#)

Accept Cookie Preferences

This website uses cookies to remember users and understand ways to enhance their experience.

Some cookies are essential, others help us improve your experience by providing insights into how the site is used. For more information, please visit our [Cookie Notice](#).

Accept Cookies

Manage Cookie Preferences

Essential Cookies are necessary for this site to function properly, authenticating logins, for instance. You can only disable essential cookies via browser settings.

Analytical Cookies provide information about how this site is being used so we can improve the user experience. Data captured is aggregated and anonymized.

Marketing Cookies provide information about user interaction with IAPP content to help us better understand the effectiveness of our email and website content.

Save My Preferences

Advertising Cookies: The third-party social sharing plugin "AddThis" has been removed.

Wil je onze optimale cookies accepteren?

Wij, KPN en haar merken, gebruiken cookies op onze websites en apps. Met cookies verbeteren wij je ervaring op onze website. Ook helpen de cookies ons om je relevante advertenties te tonen en zorgen ervoor dat jij informatie kan delen op social media. [Derde partijen](#) kunnen ook cookies via onze website plaatsen. Dit doen ze om je internetgedrag te volgen. Zo kunnen wij je persoonlijke berichten of advertenties laten zien binnen en buiten onze website. Meer weten? Bekijk dan [ons cookiebeleid](#).

We hebben de optimale keuze voorgeselecteerd. Klik op 'cookies accepteren' als je hiermee akkoord gaat. Je kunt je instellingen altijd [later aanpassen](#).

Nee, liever niet

Ja, cookies accepteren

Jouw cookie instellingen

Minimaal

ik wil minimale cookies

- **Functionele cookies**

Die ervoor zorgen dat onze websites correct functioneren.

- **Statistieken (tracking) cookies**

om het gebruik van de site te meten en problemen snel te signaleren

Instellingen opslaan

Beperkt

ik wil beperkt cookies

- **Functionele cookies**

Die ervoor zorgen dat onze websites correct functioneren.

- **Statistieken (tracking) cookies**

om het gebruik van de site te meten en problemen snel te signaleren

- **Social media cookies**

Om de inhoud van onze websites te delen via social media

- **Advertentie cookies**

Om advertenties te tonen en te meten, om te verrekenen met externe partijen

Instellingen opslaan

Optimaal

ik wil optimale cookies

- **Functionele cookies**

Die ervoor zorgen dat onze websites correct functioneren.

- **Statistieken (tracking) cookies**

om het gebruik van de site te meten en problemen snel te signaleren

- **Social media cookies**

Om de inhoud van onze websites te delen via social media

- **Advertentie cookies**

Om advertenties te tonen en te meten, om te verrekenen met externe partijen

- **Interesse cookies**

Voor het opslaan van voorkeuren en inhoud van ingevulde formulieren

- **Persoonlijke content en aanbiedingen**

op basis van analyse en combinatie van online data en (persoons-)gegevens met jouw toestemming

Instellingen opslaan